

Ông Thiệu rời Việt Nam

Sau khi Tổng thống Thiệu từ chức, tân Tổng thống Hương vẫn để ông lưu lại trong Dinh Độc Lập. Nhưng rồi có nhiều áp lực đòi ông Thiệu phải rời khỏi Việt Nam, nếu không thì phía Cộng sản không chịu điều đình với “một chính phủ Thiệu không Thiệu.” Nhân dịp có tang lễ Tổng thống Tưởng Giới Thạch ở Đài Loan, Đại sứ Martin báo cáo về Washington:

“Ông Hương nói ông ta sẽ đề cử cả hai ông Thiệu và Khiêm làm Đại sứ Lưu động và gửi hai người sang Đài Loan mệnh danh là một phái đoàn đại diện ông để phúng điếu tang lễ ông Tưởng Giới Thạch. Tôi nghĩ rằng mọi chuyện đã được sắp xếp với phía Đài Loan.”

Thực ra, ngoài việc ông Thiệu phải ra đi để dễ hơn cho việc đàm phán về một giải pháp chính trị, Tổng thống Hương còn lo ngại cho sự an toàn của ông. Ông Đại sứ thêm:

“Tổng thống Hương nói với tôi là ông ta lo ngại cho sự an toàn của cựu Tổng Thống Thiệu... Bởi vậy ông Hương yêu cầu chúng ta giúp cho ông Thiệu ra đi thật kín đáo và sớm nhất có thể.”

Ngoài những mưu toan nguy hiểm cho ông Thiệu từ các phe phái, Tổng thống Hương còn để ý tới một khía cạnh cá nhân: sự bất hòa giữa hai tướng lãnh Nguyễn Văn Thiệu và Dương Văn Minh. Sự bất hòa đã có mầm mống từ lâu và mọi người đều biết. Như chúng tôi đã đề cập tới trong Chương 11, chính ông Thiệu đã cố vấn Tổng thống Hương là chớ đề cử Tướng Minh làm Thủ tướng vì sẽ rất nguy hiểm. Việc ông Minh không ưa gì ông Thiệu thì cũng đã công khai. Bởi vậy vào giờ chót, Tổng thống Hương muốn đưa ông Thiệu ra khỏi Việt Nam trước khi ông Minh lên nắm chính quyền. Ông Martin viết:

“Tổng Thống Hương nhất quyết là ông Thiệu phải ra khỏi nước đã rồi lúc đó ông ấy mới đi tới quyết định cuối cùng là trao quyền cho ông Big Minh.”

Đó là về sự cần thiết và thời điểm ra đi, nhưng còn cách ra đi thì làm sao cho được an toàn?

Chi tiết chuyến đi của hai ông Thiệu và Khiêm từ Bộ Tổng Tham Mưu ra phi trường Tân Sơn Nhất thì nhân viên CIA là Frank Snepp đã kể lại và chúng tôi cũng có đề cập tới trong cuốn KĐMTC. Ông Snepp và một nhân viên khác là Joe đã giấu vũ khí dưới chỗ ngồi trong xe vì lo sợ tái diễn vụ sát hại như trường hợp hai anh em Tổng thống Diệm.

Mới đây, câu chuyện từ lúc Tổng thống Thiệu rời bỏ Dinh Độc Lập tới Bộ TTM và ra phi trường được Thiếu tá Nguyễn Tấn Phận kể lại rất chi tiết. Ông Phận là một trong đoàn tùy tùng tám người (cuối cùng chỉ có bảy người) của Tổng thống Thiệu và bốn người của Thủ tướng Khiêm được Tổng thống Hương cho đi tháp tùng theo như yêu cầu của ông Thiệu. Diễn biến có thể tóm tắt như sau:

“Vào khoảng 7 giờ 30 tối, Tổng Thống Thiệu thay bộ đồ bốn túi trong phòng ngủ rồi qua phòng nhỏ bên cạnh nghiêng đầu qua cửa sổ nhìn xuống. Dưới sân, bên cạnh thêm tam cấp một xe Mercedes màu xanh đậm đã đậu sẵn. Người lái xe là Đại Tá Nhan Văn Thiệt. Thấy mọi việc đã sẵn sàng, Tổng thống Thiệu vội vã rút trong hộc tủ cây Browning đã lắp đạn, ông khóa chốt an toàn rồi cho vào túi áo. Ông xuống tầng trệt bằng thang máy. Khi cánh cửa mở ra thì Đại Tá Trần Thanh Điền đã túc trực tại đó. Ông vừa bước xuống bậc tam cấp thì lại cũng vào lúc có hai binh sĩ (tên là Sanh và Khinh) xuất hiện làm ông giật mình. Thực ra là họ chỉ đến để đổi gác. Ông Thiệu và ông Điền lạnh lẽo bước vào xe. Đại tá Điền ngồi bên phải của Tổng thống Thiệu ở băng sau. Như vậy là ông Điền đã ngồi vào chỗ chánh thức của Tổng thống và chịu làm Lê Lai cứu Chúa! Vừa ngồi vào xe, ông Thiệu hỏi ‘có mấy cây súng?’ Đại tá Điền đáp: ‘có hai cây, một cây dài, một cây ngắn.’”

Theo như vậy thì vào lúc đó Tổng thống Thiệu đã nhận thấy ông bị nguy hiểm trên đường tới Bộ Tổng Tham Mưu (ta nhớ lại là Tổng thống Diệm đã bị sát hại trên đường tới Bộ TTM). Việc ông Điền ngồi vào chỗ chánh thức của Tổng thống thì cũng trùng hợp với câu chuyện ông Thiệu kể cho chúng tôi là khi đi xe tới dự nghi lễ bên Quốc Hội hay nơi khác, ông thường ngồi ngay bên cạnh tài xế lái xe chứ không ngồi chỗ dành cho tổng thống ở băng sau.

Khi đoàn xe tới phi trường Tân Sơn Nhất, Thiếu tá Phận kể lại là đã “giật mình khi nhận ra cả khu vực phi trường tối om. Đường như hệ thống điện hoàn toàn bị cắt... Đoàn xe chạy vòng qua khu dành riêng cho hãng Air America của cơ quan tình báo Mỹ. Khi sắp tới đường băng, tất cả xe đều tắt đèn di chuyển trong bóng đêm. Sau đó một chiếc máy bay lù lù hiện ra dưới chân trời nhờ đèn trong buồng máy cháy sáng, một loại

máy bay giống như DC6. Khi tới gần chiếc máy bay, đoàn xe bắt thần thảng gập vì thấy có bóng người... Xe Tổng thống Thiệu bị bao vây bởi ba chiếc xe Chevrolet to lớn. Xa xa trong bóng đêm, xung quanh chúng tôi xuất hiện nhiều người Mỹ vạm vỡ, vận thường phục, súng M16 dựng đứng bên hông, trong thế tác chiến. Rồi hình ảnh ông Đại sứ Graham Martin hiện ra tại chân cầu thang máy như một vị thần hộ mạng.”

Chuyện này làm cho chúng tôi mới hiểu được tại sao khi nói về chuyến ra đi của Tổng thống Thiệu, Đại sứ Martin cứ nói úp úp mở mở là “Ông Thiệu đã ra đi trong điều kiện hết sức khó khăn,” và “chúng tôi đã để ý và cố gắng sắp xếp mọi chi tiết.”

Thì ra, mọi chi tiết được sắp xếp gồm cả việc cắt điện để phi trường tối om và việc đoàn xe phải di chuyển trong bóng đêm. Khi máy bay đáp xuống thì đã có sẵn một toán lính Mỹ canh gác để đề phòng những biến động có thể xảy ra vào phút chót, thí dụ như việc ngăn chặn không cho máy bay cất cánh. Vì sao như vậy? Vì một việc xảy ra trước đó mấy ngày. Vào lúc 10 giờ đêm ngày Chủ nhật 20 tháng Tư tại Tân Sơn Nhất, một nhóm binh sĩ với vũ trang nặng bao vây, định ngăn chặn chiếc C-141 của Mỹ chở người di tản không được cất cánh.

Thiếu tá Phận cũng kể lại là “*Trung tá Nguyễn Phú Hiệp, phi công chiếc máy bay Air Viet Nam 727 có lệnh ứng trực, chuẩn bị sẵn sàng, chỉ dành riêng cho Tổng thống Thiệu sử dụng... và cũng vào thời gian này thì một vài đơn vị trưởng các đơn vị phòng thủ thủ đô, và các đơn vị đóng quân gần khu vực phi trường Tân Sơn Nhất lại được nghe dự luận rĩ tai là ‘ông Thiệu sẽ dùng Air Viet Nam để ra khỏi nước.’*”

Thật rõ ràng là lệnh cho phi công Hiệp ứng trực chiếc máy bay Air Viet Nam 727 và tin đồn về ‘ông Thiệu sẽ dùng Air Viet Nam ra khỏi nước’ là những sắp xếp để đánh lạc hướng những kẻ mưu sát vì khi đó ông Martin đã nhận được nhiều thông tin tình báo về âm mưu sát hại ông Thiệu ở ngoài khơi. Theo kế hoạch này thì chiếc máy bay Air Vietnam mà ông Thiệu định dùng để ra đi sẽ bị bắn rơi khi ra khỏi không phận Việt Nam. Bởi vậy, trong vòng bí mật, ông Martin đã gọi ngay chiếc máy bay riêng của mình từ Thái Lan sang Tân Sơn Nhất để bốc ông Thiệu.

Để bảo mật tối đa thì dù có dùng điện thoại đặc biệt an toàn của tòa đại sứ để báo cáo về Tòa Bạch Ốc, ông Martin cũng vẫn không tiết lộ chi tiết mà chỉ nói mập mờ. Tuy nhiên, lúc tới sát nút rồi thì ông phải nói cho rõ. Ngày 25 tháng 4, đại sứ Graham Martin gửi về Tòa Bạch Ốc:

Số 250420 – Chỉ mình ông xem và qua đường giây Martin

Sàigòn số 0736 – FLASH (Cấp tốc)

Chuyển Ngay

Ngày 25 tháng 4, 1975

Gửi tới: Tướng Brent Scowcroft

(Phụ Tá An Ninh Tổng Thống Ford)

“Thông điệp này xác nhận câu chuyện tôi nói vòng vèo qua điện thoại vừa mới đây. Lúc muộn chiều hôm qua, Tổng thống Hương nói với tôi là ông ta lo ngại cho sự an toàn của cựu Tổng Thống Thiệu. Nói chung, dường như ông ta cũng đã biết về một thông tin mà chúng tôi đã nhận được nhiều lần, đó là có một số phần tử của Không Quân Việt Nam là những người có ý kiến hết sức chống đối Thiệu và Khiêm, đã nói rằng hai ông này sẽ không rời khỏi Việt Nam mà còn sống nguyên vẹn (gạch dưới là do tác giả). Chúng tôi biết rằng những phần tử này đang để ý chiếc máy bay thường dùng để chuyên chở các nhân vật cao cấp VIP của chính phủ đi ngoại quốc...

“Tôi đã xếp đặt với Tướng Hunt ở NKP (Nakhom Phanom, Thái Lan) để ông ta gửi một chiếc C-118 tới Sàigòn sẵn sàng chiều nay. Chúng tôi cũng sẽ sắp xếp hết sức kín đáo để đưa hai ông Thiệu và Khiêm lên máy bay và cất cánh thật nhanh. Chúng tôi đã suy nghĩ về việc này và chúng tôi chắc chắn rằng sẽ có thể làm hết sức nhanh để nếu có sự can thiệp nào thì chiếc máy bay đó cũng đã (cao bay xa chạy) ra quá tầm có thể truy kích được rồi...

“Bởi vậy, trừ phi có chỉ thị ngược lại và ngay tức khắc từ chính ông Ngoại Trưởng, tôi sẽ tiến hành theo như trình bày trên đây. Ông Bộ trưởng không cần phải có hành động nào vào lúc này, trừ khi có người đặt vấn đề (tại sao lại) dùng máy bay quân sự, một điều tôi nghĩ khó có thể xảy ra....

Trân trọng

Martin

Về việc này chúng tôi có hỏi Đại tá Nguyễn Quốc Hưng hiện ở Salem, Oregon. Khi đó, ông là Phó Trưởng phòng Đặc trách Khu trục, thuộc Phòng Tham Muu Phó Hành Quan tại Bộ Tư lệnh Không quân. Ông Hưng

xác nhận là có chuyện này và nay vẫn còn nhiều nhân chứng. Chúng tôi hy vọng quý vị còn lại trong Không quân có thể giúp thêm chi tiết xác thực, nơi đây thì chỉ có thể trình bày lại ý kiến của Đại tá Hưng.

Ông Hưng cho biết là có một nhóm trong Không Quân thực sự có âm mưu này và đã theo sát chiếc máy bay Boeing 727 là chiếc lãnh đạo cao cấp thường dùng trong những chuyến đi xuất ngoại. Sau cùng thì họ giao cho một sĩ quan ở Cần Thơ thuộc Sư Đoàn 4 Không Quân lo việc này. Ở phi trường Cần Thơ có loại máy bay khu trục A-37 và cả phần lực F5. Kế hoạch là tại Tân Sơn Nhất có những người được chỉ định theo dõi thật sát các chuyến bay, đặc biệt là chiếc Air Vietnam Boeing 727. Khi nào thấy hai ông Thiệu và Khiêm lên máy bay thì sẽ báo cho Cần Thơ để phần lực cất cánh bay thẳng ra khơi và sẽ bắn rơi chiếc máy bay chở ông Thiệu và ông Khiêm, ở khoảng 100 cây số cách bờ biển. Nếu như vậy thì cũng chẳng có tang tích, chẳng có chứng cứ gì về vụ sát hại. Trừ một số người rất nhỏ trực tiếp dính líu thì không ai biết tin tức gì về việc này.

Lúc ấy là đêm 25 rạng ngày 26 tháng Tư rồi, khi dầu sôi lửa bỏng đã lên tới cực điểm, mọi người chỉ còn có thể lo cho chính bản thân, nên cũng chẳng ai để ý tới chuyện gì xảy ra cho ông Thiệu. Đại tá Hưng cũng cho biết lúc ấy ở ngoài khơi cũng có những máy bay luôn luôn thay nhau theo dõi. Chúng tôi hỏi ông xem nhóm người nào ra lệnh cho phi công ở Cần Thơ? Ông trả lời là do một phe nhỏ chống ông Thiệu ở ngay Bộ Tư Lệnh Không Quân. Đại tá Hưng thêm rằng: về vấn đề đảo chính nói chung thì chính hai Tướng Nguyễn Cao Kỳ và Nguyễn Ngọc Loan (ông Loan ở bên Mỹ?) đều không đồng ý và đã khuyên không được làm như vậy. Sau cùng thì hai ông Thiệu, Khiêm lại không đi chuyến Boeing 727 mà đi chiếc C-118 của Đại sứ Martin. Đại tá Hưng kể là vài ngày hôm ấy cứ thấy Đại sứ Martin ra ra vào vào phi trường Tân Sơn Nhất.

Tối muộn cùng ngày 25 tháng 4, 1975, ông Martin báo cáo về Tòa Bạch Ốc:

Số 251510Z – Chỉ mình ông xem và qua đường giây Martin

Sàigòn – C738 – Cấp tốc

Chuyển ngay

Ngày 25 tháng 4, 1975

Gửi tới: Tướng Brent Scowcroft

Người gửi: Đại sứ Graham Martin

Tham chiếu: Sàigòn 0736

Vào lúc 9 giờ 20 phút chiều nay, một chiếc C-118, có đuôi số 231 đã cất cánh từ Tân Sơn Nhất cùng với cựu Tổng thống Thiệu và cựu Thủ tướng Khiêm. Họ đã bay sang Đài Loan nơi mà anh ông Thiệu làm đại sứ VNCH. Công việc sắp xếp rất suôn sẻ. Tôi đã tháp tùng họ lên máy bay và tôi cho rằng sự vắng mặt của họ ở đây sẽ giảm bớt được sự xôn xao có thể xảy ra.

Chúng tôi sẽ không bình luận gì về việc này ở đây. Phi hành đoàn từ NKP (Nakhon Phanom, Thái Lan) bay chiếc C-118 của tôi tới Davis-Montohm và tới nơi nghỉ trang. Tôi nghĩ rằng hai ông cũng sẽ không tuyên bố gì cả trừ phi và cho tới khi chuyện này lộ ra ở Đài Loan.

Trân trọng,

Martin

Khi chiếc máy bay có đuôi số 231 sửa soạn cất cánh, Đại sứ Martin đã có mặt tận cửa máy bay để tiễn ông Thiệu. Dù buồn thảm và cam chịu số phận, ông Thiệu vẫn đi thẳng thắn, cố giữ phong độ. Ông quay lại cảm ơn ông Martin đã dàn xếp chuyến đi. Với một giọng xúc động, ông Martin đáp lại: *"Thưa tổng thống, đó là điều tối thiểu tôi có thể làm. Xin tạm biệt và chúc ngài may mắn."*

Nhìn lại lịch sử thì thấy ông Thiệu đã thật may mắn. Không những chính ông, ông Khiêm mà cả chuyến Air Vietnam 727 cũng may mắn. Nếu như không có sự can thiệp của ông Martin thì những người khác cũng đã cùng chịu chung một số phận. Đó là phi công Hiệp, các nhân viên khác trong phi hành đoàn, và 12 người trong phái đoàn của cựu tổng thống và thủ tướng, họ đều đã bị chôn vùi dưới đáy biển cùng với chiếc Boeing 727.

Trong số này có Đại tá Cầm, Chánh Văn Phòng và là người chúng tôi làm việc gần gũi, có Đại tá Đức, người đã ôm hồ sơ mật Dinh Độc Lập đưa đến tư gia trao chúng tôi vào đêm ngày 22 tháng Ba. Rồi cả Thiếu tá Phận, người vừa kể lại câu chuyện về những ngày cuối của TT Thiệu ở Sàigòn. Những người khác gồm mấy sĩ quan gần gũi Tổng thống Thiệu (Đại tá Điền, Thiệt; Trung tá Chiêu, Bác sĩ Minh, Đại úy Hải, và binh sĩ Nghị); và phái đoàn của Thủ tướng Khiêm (Trung tá Châu, Thiếu tá Thông, và ông Đăng Vũ).